No. 136. ZATURDAG 12 NOVEMBER. 1859.

ZES EN DERTIGSTE JAARGANG

PROVINCIALE DRENTSCHE EN ASSER COURANT.

De uitgave dezer COURANT geschiedt op DINGSDAG, DONDERDAG en ZATURDAG. De prijs is per *drie maanden* te Assen *f* 2.30 buiten Assen franco per post *f* 2.45. — De prijs der Advertentiën is van 1 tot 5 regels *f* 1.00 en voor elken regel meer 15 cent behalve 35 cent zegelregt.

GEDEPUTEERDE STATEN der provincie Drenthe brengen ter kennis van de belanghebbenden, dat is opengesteld de deelneming in het *vijfde onderdeel*, ten bedrage van f 25000.00 van de geldleening ten laste der provincie, waartoe zij gemagtigd zijn bij besluiten der Provinciale Staten van 18 Julij 1856 No. 2 en 7 Julij 1859 no. 9, en dat het gedrukte berigt, bevattende de voorwaarden en de wijze waarop die deelneming kan geschieden, *kosteloos* verkrijgbaar is ten Gouvernements huize te Assen en bij de verschillende Gemeentebesturen in de Provincie.

Gedeputeerde Staten voornoemd,
DE VOS VAN STEENWIJK, Voorzitter
W. H. HOFSTEDE, Griffier.

OVERZIGT DER BELANGRIJKSTE GEBEURTENISSEN.

12 Nov.

De Oostenrijksche, Fransche en Sardinische gezanten, die te Zurich veel hadden gekeuveld over het te maken vredes-tractaat, en nog meer over „koetjes en kalfjes” die menig glaasje orberden en de rekening zonder zorgen bij den dag langer maakten, waren eindelijk gereed hunne namen onder het gewigtig staatsdocument te plaatsen toen de Oostenrijksche gezant weder, en voor de hoeveelste keer reeds? met een „maar” te berde kwam. Hij had den vorigen avond zoo eens nagecijferd hoeveel geld zijn Doorluchtige Souverein wel zou kunnen ontvangen, en niet, hij ontdekte dat deze eene schade zou lijden van ongeveer een half millioen guldens. Keizer *Napoleon*, die was bepaald, zou voor Sardinie aan keizer *Frans Jozeff* betalen ongeveer 40 millioen gulden in klinkende munt en had die som herleid tot francs. Dat was op zich zelve zeer goed, maar in die herleiding had de Fransche gezant een abuis gemaakt, zoodat Oostenrijk, gelijk wij zeiden, ongeveer ½ millioen gulden te kort zou komen. Dwalen is menschelijk, maar het cijfer van dat te kort was nog al van belang.

Genoeg — de Oostenrijksche gezant, als goed rekenmeester, ging, verheugd over de gedane ontdekking, opgeruimd naar bed, en zeide, den volgenden morgen in de raadzaal verschijnende ten einde het vredes-tractaat te teekenen, zeer beleefd: „ik zet mijn naam van daag nog niet en moet eerst eene rekenles houden met mijn collega den Franschman!” En terwijl dat geschiedde, vloog langs den wereld-telegraaf de tijding: „heden wordt het vredestractaat nog niet geteekend!” Of de Fransche gezant onmiddelijk erkende of spoedig overtuigd werd van zijne fout, is ons nog onbekend, doch al blijkt het, dat hij grooter diplomaat dan cijferaar op de lei is, 't zal hem niet zeer euvel worden geduid, want — hij rekende in allen gevalle „naar zich toe” en, is een half millioen gulden in Oostenrijk, dat zoo geldeloos mag heeten, van groote beteekenis; ook in Frankrijk werpt men dat niet te grabbel.

Nog een weinigje geduld, lezers! want om 5 ton gouds zal de vrede der wereld toch wel niet op het spel worden gezet.

Engeland verschijnt niet op een Europeesch congres.

Engeland zal welligt deel nemen aan een congres.

Die beide verzekeringen werden door verschillende politieke personen en politieke tinnegieters op meer of min hoogen toon gedaan en ook de pers voegde hare stem er bij, om de algemeene verwarring van denkbeelden nog te vermeerderen.

Lord *Palmerston* echter verkondigde een geruimen tijd door zijn papieren orgaan, dat Engeland niet aan eenige diplomatieke regeling der Italiaansche kwestie zou deelnemen, als boven de deur der raadzaal deze verklaring werd gemist: „Italie is meester van zijn eigen lot, wat het bestuur des lands betreft!”

Later scheen het, dat de edele Lord zijne eischen iets minder hoog stelde en waren er, die reeds verkondigden: „Keizer *Napoleon* won *Palmerston* voor zijne Italiaansche politiek door een' Chineschen tooverdrank en John Bull zal op het congres komen en knikken veel gemakkelijker ja, als van een Engelschen stijfkop was te verwachten.”

Nu echter zegt de *Morning Post:* „Harer Majesteits Gouvernement heeft voor Italie *meer gunstige* mededeelingen van Keizer *Napoleon* ontvangen en dien ten gevolge kan Engeland zich welligt op het te houden congres laten vertegenwoordigen.”

Het denkbeeld om Midden-Italie te plaatsen onder het tijdelijk regentschap van den Prins van Carignan, uitgegaan van Koning *Victor Emmanuel,* is door Keizer *Napoleon* niet afgekeurd, uit het oogpunt van algemeene orde en veiligheid.

„Tijd gewonnen is veel gewonnen!” zal Koning *Victor Emmanuel* denken en Keizer *Napoleon* met Lord *Palmerston* zijn van 't zelfde oordeel.

De verdreven Vorsten, die op de grenzen van hunne ex-domeinen schildwacht houden, zouden alzoo vooreerst wel uit logeren kunnen gaan, als de Prins van Carignan, onder de leus „tijdelijk”, van al de ledige troonen één maakt en daarin zeer gemakkelijk, onder het *hoerah!* des volks, plaats neemt.

De Londensche *Morning Post* levert weer een couplet tot zijn Italiaanschen zegezang, waarvan de grondtoon is: „het volk beschikke over zijn eigen lot!” dat is in plat proza: „de verdreven Vorsten blijven buiten!”

Op een politiek, fijn banket te Londen gegeven, lieten de Lords *Russell* en *Palmerston* zich vergeefs wachten. Zij hadden wel trek om te eten, maar geen lust om over de gewigtige kwestien van den dag te praten. Lord *Lewis* echter zeide, wat Lord *Palmerston* reeds zoo dikwerf verzekerde: „als Engeland op een congres verschijnt, zal het de regten der Italianen, om zelven over hun lot te beschikken, verdedigen.”

Ook deelde hij mede, dat Engeland nog niet op een congres was genoodigd.

De Parijsche *Constitutionnel* zegt: „Frankrijk heeft zijne *militaire* taak volbragt, en nu begint die des *vredes*, maar als Italie éénheid van Regering wil, zou het wel eens kunnen verliezen wat het won.”

Genoemd blad durft voorspellen, dat de Mogendheden Italie den raad zullen geven, om tevreden te zijn met de politiek, ontvouwd in *Napoleon's* brief aan Koning *Victor Emmanuel.*

De Sardinische Ministeriele *Indépente* zegt:

„Als de Toscaansche Constituërende Vergadering Koning *Victor Emmanuel* dringend verzoekt, om krachtdadiger voor de belangen van het Groothertogdom op te treden dan zal hij aan dien wensch voldoen.”

En:

„Keizer *Napoleon* wil volgens zijn bekenden brief, Venetie laten in de magt van Oostenrijk, terwijl de Groot-Hertog van Toscane en de Hertogin van Parma weder hersteld worden op de troonen maar, als hij zóó schrijft, doet hij niets anders, dan nog ééns beproeven of laatstgenoemd doel door een zedelijk middel is te verwezenlijken. Hij geeft ons raad, maar tevens vrijheid om anders te handelen dan hij raadt.”

De vraag is of de Sardinische Ministeriële courant zich ook vergist en of het blijken zal, dat het, op het te houden congres heet: „gedane dingen hebben geen keer!”

Die dit gelooven haasten zich te regt, om de laatste overblijfselen der Groot-Hertogelijke Regeringen op te ruimen.

De Prins van Carignan is te Florence met 154 van de 155 stemmen benoemd tot regent van Toscane, ten einde het bestuur te voeren namens Zijne Majesteit Koning *Victor Emmanuel.*

Garribaldi, die in 't eerst al zeer weinig behagen vond in den brief van Keizer *Napoleon* aan zijn koninklijken broeder Koning *Victor Emmanuel*, zou nu belooïd hebben dat hij zich zou schikken naar de omstandigheden en wel bepaaldelijk naar den zin van laatstgenoemden Monarch.

Maar deze schreef, zegt men, aan Keizer *Napoleon:* „houdt gij u aan het vredestractaat van Villafranca — ik blijf getrouw aan de belofte, die ik het volk van Italie deed!”

Daarop kan zelfs een avonturier als *Garribaldi ja* en *amen* zeggen.

De toestand der kerkelijke Legatien, uit een finantiëel oogpunt beschouwd, is zeer voldoende en biedt zelfs een zeer aanzienlijk batig slot aan. Dat is opmerkelijk, want als een volk in beweging komt en de minste korporaal is, gaat het toezigt over 's Lands dubbeltjes gewoonlijk slecht. Men neemt uit de schatkist dit en dat, alles, dat spreekt van zelven, tot een goed doel, maar als het komt waar 't wezen moet, is alles niet present, en het abuis te vinden, gaat niet zoo gemakkelijk, als bij de *herleidings* narekening te Zurich.

Ook in Toscane is geld genoeg en Sardinie, dat van zijne landskinderen ter leen vraagt, ontvangt meer dan het noodig heeft.

Dat is voor de Italiaansche zaak van groote waarde, want het geld is de ziel „van de negotie” — en ook van eene volksbeweging.

De Pausselijke schatkist daarentegen, volgens de ultramontaansche partij met even veel eerlijkheid als bekwaamheid geadministreerd, komt elke maand 300,000 scudi te kort.

Oostenrijk moet weer 503 millioen florijnen hebben, wil de helft daarvan leenen met het pistool op de borst en de andere helft vinden bij wijze van loterij.

Alzoo ernst en spel.

Rente 5 pCt.

Te Berlijn meende men in hooge kringen te weten, dat Koning *Victor Emmanuel* het aanbod van het Regentschap voor zijn Neef Prins van Carignan zou wijzen van de hand, en een Duitsch blad verzekert, dat Graaf *Walewski*, Minister van Buitenlandsche Zaken in Frankrijk, zeer vertoornd is op de bevolking van Midden-Italie.

Die Staatsman — zegt bedoeld blad — is meer Oostenrijkschgezind dan Oostenrijk zelf.

Te midden van al die diplomatieke en politieke geruchten, marcheren de Pausselijke troepen met barsche troniën langs de grenzen der kerkelijke Legatien en zouden er stellig overtrekken — als *Garribaldi* er niet was.

De financiële herleidingstwist tusschen Oostenrijk en Fankrijk is reeds, zoo luiden de jongste berigten, bijgelegd en ook de zaak der Lombardijsche schuld naar aller genoegen beslist

De Franschen hebben in Algiers weder eene schitterende overwinning behaald. Zij ligtten het geheele veldleger van *Abd-el-Kader* op en maakten meer buit, dan zij konden wegdragen

Ook de banieren der Mooren vielen, tot groote ergernis der zwarten, in handen der Franschen

Onze lezers weten, dat de Keur-Hessische Kamer, per deputatie, den Keurvorst trachtte te verzoeken, om de vrijzinnigè constitutie van Anno 1831 weder in te voeren, maar ook, dat die deputatie niet bij Zijne Majesteit werd toegelaten.

Genoemde Kamer heeft daarop met overgroote meerderheid besloten, om met haar verzoek te kloppen aan de deur der Bonds raadzaal te Frankfort.

Of het haar daar beter zal gaan is zeer te betwijfelen, want dit collegie is dikwijls voor *volks*wenschen bedroefd hardhoorig.

De Spaansche Regering heeft aan het Maroccaansche Gouvernement de volgende vredes-voorwaarden gesteld:

1o. De chef der Moorsche troepen moet *zelf* de Spaansche vlag weder plaatsen waar zij door de Mooren is neêrgehaald.

2o. De aanvoerders van de aanvallen op de Spaansche troepen, zullen gestraft worden in *tegenwoordigheid* van het Spaansche garnizoen.

3o. De regeling eener nieuwe grensscheiding.

De Spaansche geestelijkheid bezingt het geluk van den oorlog met de Mooren op hooge toonen en voorspelt, althans hoopt, dat de „halve maan” aldaar zal plaats maken voor „het kruis.”

In Engeland zijn er nog altijd die meenen, dat de Spaansche Bisschoppen in dit opzigt zeggen wat zij meenen, maar Frankrijk, als het in dien zang secondeert, tevens aan geheel iets anders denkt.

Ter zee zijn de vijandelijkheden begonnen en is eene Maroccaansche stoomboot, na zich dapper verdedigd te hebben, door een Spaansch stoomjagt genomen.

In Engeland hebben zich 70 Burgemeesters, 27 Hertogen en andere Pairs, 22 Bisschoppen en Aartsbisschoppen, 36 Parlementsleden en een aantal geestelijken en leeken van alle gezindten, in het belang van het geroofde kind *Mortara*, tot den Minister van Binnenlandsche Zaken gewend en wel met het volgende verzoek:

„*Mylord!* Bij afwezigheid van den lord-mayor van Londen, president van het Mortara-comité, heb ik de eer om in mijne hoedanigheid van vice-president u een afschrift van het Mortara-protest te overhandigen. Ik behoef u waarschijnlijk niet lastig te vallen met dit voor te lezen. Het is opgenomen geworden door al de nieuwsbladen. Het comité waarvan het protest is uitgegaan voedt de hoop dat uwe lordschap het onder de aandacht van Hr. Ms bewind zal brengen, en uit tevens den wensch dat indien H. M. deel neemt aan een kongres, de behandeling der israelieten in de pauselijke staten, als de Mortara aangelegenheid enz., onder de aandacht van de mogendheden zal worden gebragt. Het is onnoodig, mylord! dat ik tegenover zulk een vriend van vrijheid als uwe lordschap, over de aangeduidde schanddaad uitweide. Euroda weêrgalmt er van. Wanneer er iets vereischt wierde om te bewijzen dat het pausdom werkelijk is hetgeen uwe lordschapen en lord *Palmerston* steeds beweerden dat het was, dan is het de Mortara-zaak. Wat behoort dan verrigt te worden? Het Mortara-comité verlangt de zaak voor de europesche mogendheden te brengen. Met welk inzigt? zal men vragen. Uwe lordschap vergunne mij als mijn gevoelen voor te dragen, dat dit geschiedt met het oog op zoodanig eene regeling van Italie, als vereischt wordt om het kind *Mortara* te bevrijden. Wanneer dit kind eenmaal weder vrij is, zal de misdaad nimmer herhaald worden. Het hof van Rome heeft aan iedereen geantwoord, dat aangezien *Mortara* te Bologna geboren was en Bologna aan den paus behoorde, het kind Romes onderdaan is en niet aan zijne ouders zou worden teruggegeven. Doch daarentegen zal het kind een onderdaan van eene andere mogendheid worden, wanneer Bologna, dat reeds *de tacta* bevrijd is van den paus, dit tevens door de beslissing van Europa *de jure* wordt. De inspraak van het geweten vordert van Europa en van de menschheid, Mylord! dat dit kind zijne vrijheid terug krijge; en daar dit volgens Romes redenering niet geschieden kan op de vroeger verlangde wijze, maar nu wel langs den aangeduiden weg, zoo verlang ik dat die weg ingeslagen worde. Ik rigt een verzoek tot den engelschen minister van buitenlandsche zaken om de zaak der israelieten te bepleiten. Ik vraag, dat Engeland van een kongres der natiën de vrijheid van Bologna eische met het oog op de vrijheid van *Mortara.* Ik vraag dat Engeland, hetwelk aan de israelieten en katholieken in Engeland een volkomene emancipatie schonk en nooit in gebreke bleef om allerwege zijne stem te verheffen ter gunste van godsdienstvrijheid, zoowel voor israelieten als katholieken en protestanten, thans van de katholieke en andere europesche staten zulk eene regeling der midden-italiaansche aangelegenheid vordere als dienen zal om aan dit kind

zijne vrijheid te schenken. Ik vraag om vrijheid voor het vertrapte en verdrukte geslacht van Israel, in het eenige land van Europa, dat zich verstoutte de ongeregtigheid, waarover wij ons heden beklagen, te plegen.»

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

STATEN-GENERAAL.
Tweede Kamer.

Nopens het lot van de concessie *Sloet-Reuchlin* is nog weinig met eenige zekerheid te zeggen. Op Donderdag jl. hadden 23 leden der Tweede Kamer gesproken, waarvan 16 bepaald tegen, twee in ongunstigen zin en vijf vóór de concessie.

Daags daarna sprak de heer *Thorbecke tegen.* Hij zou, bij afstemming, een voorstel doen, om te doen blijken van het juiste gevoelen der Kamer.

Sommigen voorspellen, dat het Regeringsvoorstel zal worden aangenomen met eene kleine meerderheid, welligt van 2 a 3 stemmen. Anderen berekenen eene afstemming zelfs met betrekkelijk aanzienlijke meerderheid.

En als de zaak is beslist?

Dan, wij voorspellen het, eene Minister-crisis, hoe de beslissing ook zij, niet alleen ten gevolge maar ook in weerwil van de spoorwegkwestie, en hoewel wij aangaande den waarschijnlijken afloop dier op handen zijnde crisis wel het een en ander zouden kunnen mededeelen, willen wij het niet vooruitloopen.

Zeker is het, dat de gebeurtenissen, die welligt aanstaande zijn, menigeen kunnen verrassen.

De heer *van Heiden Reinestein* heeft in eene zeer belangrijke redevoering ten gunste van de concessie *Sloet-Reuchlin* gesproken en hen, die zich aan menige scheeve oordeelvelling aangaande Drenthe schuldig maakten, op bondige en afdoende wijze teregt gewezen. Wij geven die redevoering geheel, als eene aandachtige lezing overwaardig.

De heer *van Heiden Reinestein* sprak dit:

»Mijnheer de Voorzitter! de loop van de discussie geeft mij aanleiding om mij voor eenige oogenblikken in deze beraadslaging te mengen. Ik had eerst het voornemen niet om het woord te voeren, daar deze zaak reeds jaar en dag is besproken, maar in den loop der discussie is het een en ander voorgevallen dat mij het woord doet opnemen.

In de eerste plaats zal ik dus iets over de zaak zelve zeggen in het algemeen, en meer bepaaldelijk om te wederleggen hetgeen door sommige leden is in het midden gebragt; en in de tweede plaats wil ik een aanval afweren, die in vrij heftige woorden gerigt was tegen de provincie, waaruit ik de eer geniet in deze Kamer te zijn afgevaardigd.

Ik heb met zeer veel leedwezen gezien, dat zeer bekwame redenaars bij vernieuwing en bijna als conditio sine qua non, aandringen op staatsspoorwegen. Ik zal mij over dat beginsel nu niet uitlaten, maar alleen de antecedenten nagaan, en dan zie ik dat dat beginsel, door de Regering vroeger voorgestaan, bij de groote meerderheid der Kamer krachtigen tegenstand heeft ondervonden, en dat eindelijk die meerderheid een *ordre du jour* heeft aangenomen, waarbij dat beginsel geheel en al werd ter zijde gesteld en men de zaak overliet aan de particuliere industrie, des noods gesubsidieerd van rijkswege.

Wanneer men nu toch met ernst iets wil tot stand brengen, dan moet niet altijd eene kleine minderheid terugkomen op een beginsel dat, te regt of ten onregte, nu als vastgesteld en afgedaan kan worden beschouwd, want dan zal nimmer iets tot stand worden gebragt. Eenmaal aangenomen zijnde, moet men op dien grondslag voortbouwen.

In de tweede plaats heeft het mij bijzonder leed gedaan en heb ik het zeer betreurd dat de Noorder- en Zuiderlijnen in één ontwerp van wet zijn vereenigd. Ik geloof dat daardoor werkelijk een zedelijke dwang wordt uitgeoefend op velen in ons midden. Er zullen leden zijn die in verzoeking komen om, ten einde eindelijk tot een besluit te geraken, iets aan te nemen dat ze liever niet gehad hadden, en waarmede zij zich moeijelijk kunnen vereenigen. Het ware derhalve beter geweest, over en weder voor de Noorder- en Zuiderleden, dat zij vrij, onbelemmerd en onbevangen, iedere zaak op zich zelve hadden kunnen bespreken, en omtrent dezelve tot eene beslissing komen.

Het heeft mij ook leed gedaan, dat in dit ontwerp niet is opgenomen eene verbinding van Groningen met de Hannoversche Westbaan. Wanneer ik wel onderrigt ben, wilden de concessionarissen die lijn, maar de Regering heeft, op gronden welligt in de Memorie van Beantwoording uiteengezet, aan dat verlangen niet kunnen toegeven. Zij heeft begrepen dat die lijn afbreuk zou doen aan de Nederlandsche lijnen, door het vervoer af te trekken naar de Hannoversche lijnen. Ik geloof intusschen en ben overtuigd dat het eene zoo gewigtige lijn is, dat zij kan, zal, moet komen, en daarom, al is zij in de concessie opgenomen, zal ik het ontwerp niet afstemmen.

Nu kom ik tot de Noorderlijn. Ik zou niet gaarne den schijn op mij laden om te spreken als Cicero *pro domo*, maar wij hebben zoovele Cicero's *contra domos aliorum* gehoord, dat ik toch iets over de zaak moet zeggen. De heer *Schimmelpenninck van der Oije* heeft in de eerste plaats ten opzigte van de noorderlijn een paar argumenten gebezigd, die ik geloof als wapenen tegen hem te kunnen keeren, om juist aan te prijzen wat hij door die argumenten wilde bestrijden. Hij heeft in de eerste plaats gezegd dat hij de lijn van Beetsterzwaag afkeurde, en dat men de heerbaan moest volgen over Steenwijk, Heerenveen naar Leeuwarden. Verkeerdelijk heeft daarom ook ons geacht medelid uit Amersfoort, de heer *van Reede*, gemeend dat hij homogeen was met den heer *Schimmelpenninck van der Oije*, wanneer hij die lijn van Beesterzwaag goedkeurde: er bestaat ten deze tusschen beide leden ten eenenmale verschil van meening. In eenen adem voegde ons medelid uit Zutphen er bij, dat het in het belang der zaak was, de meest bevolkte deelen der provincie te volgen, want dat men daar het meeste personenvervoer kon verwachten, dat vóór alles in zijn oog en ik geloof te regt den spoorweg moest voeden en wel speciaal door het binnenlandsch verkeer.

Maar nu moet ik opmerken, dat juist de gezamenlijke populatie van de streken die men doorsnijdt, via Meppel, Assen en Groningen grooter is dan de populatie wanneer men den weg van Meppel over Heerenveen naar Leeuwarden neemt. Ik geloof niet dat de Friesche leden dit feit zullen kunnen tegenspreken. Ik zou daarenboven, zoo ik niet weêrhouden werd door het onaangename, dat daarin voor de leden gelegen is, mijne bewering met cijfers kunnen staven, maar blijf daartoe gaarne bereid.

De geachte spreker zegt dat Groningen geene verkorte gemeenschap met Meppel noodig heeft, omdat de haven van Harlingen gedurende tien maanden is te gebruiken. Ik stem dit toe, al mogt ook de tijd dat die haven open is geen volle tien maanden gemiddeld bedragen; 't verschil zal niet groot zijn. Maar geldt dit nog niet veel meer voor Friesland dan voor Groningen, en wanneer dan de lijn aangelegd wordt van Groningen naar Leeuwarden zullen dan niet de reizigers, eens te Leeuwarden zijnde, bij verkiezing hunne reis over het naburig Harlingen nemen en zoo doende de verdere lijn van een hoogst aanzienlijk element van voeding berooven?

De heer *Schimmelpenninck van der Oije* wil dus aan de eene zijde personenvervoer bevorderen en aan de andere zijde de reizigers van den spoorweg naar Harlingen alleen om ze daar te embarqueren; zijn argument pleit dus tegen, niet voor hem.

Hier ontmoet ik ook den heer *van Heukelom* wiens kernachtige en zeer doorwrochte rede ik met onverdeeld genoegen heb aangehoord. Hij heeft echter ten dezen opzigte — indien ik het zeggen mag — ook een beginsel vooropgezet, dat hij in de toepassing niet heeft volgehouden. Ook hij heeft gezegd, dat wij minder moeten wachten van het goederen- dan van het personenvervoer en niet zoo zeer van het internationaal, maar vooral van het binnenlandsch verkeer. Wanneer ik nu de statistieke opgaven naga, die men grootendeels ook vindt in eene brochure van den thans overleden heer *Schilthuis* te Groningen maar die ik ook elders heb gevonden — dan ziet men dat te Zwolle, een centraal punt, in 1858 ontvangen is door de grootste der bestaande ondernemingen van vervoer, in ronde cijfers, voor goederenvervoer f 27,000 en voor personenvervoer f 100,000. Hieronder is niet gerekend de opbrengst van het groot aantal personen, die zich uit het in buitenlandsche zeevarenden zoo bevolkte oostelijk gedeelte van Groningen, Veendam, Wildervank, Pekela, Stadskanaal en in aanzienlijken getale, via Assen, per schuit of barge en binnenstoomboot naar Zwolle begeven, en die zeer zeker, indien er een spoorweg in die route mogt komen, voor een zeer groot gedeelte dat middel van vervoer boven de trekschuit zullen verkiezen.

Het getal reizigers in 1858 heeft, ook al weder in ronde cijfers genomen, bedragen van Groningen via Assen en Meppel naar Zwolle, 13,000 van Leeuwarden, via Heerenveen, Meppel naar Zwolle slechts 6,000, alzoo honderd per cent minder langs de route die de ontworpen weg zoude volgen dan langs de Friesche lijn. De oorzaak van het verschil ligt voor de hand, in de *duizende* zeevarenden, die in Groningen te huis behooren en die Friesland schier niet oplevert.

Nu moet men nog in aanmerking nemen het groot aantal reizigers, dat onmiddellijk van Groningen naar Harlingen gaat, en wanneer ik nu aanneem, dat men per spoorweg veel spoediger zal kunnen komen van Groningen te Zwolle, dan nu van Groningen te Harlingen, dan zullen vele reizigers den eersten weg nemen en dat zal dus in het finantieel belang van den spoorweg zijn. De opbrengst van het personenvervoer, dat in de eerste plaats in aanmerking komt, zal en moet dus voordeeliger worden langs de voorgestelde lijn dan langs eene andere rigting en de heer *van Heukelom'* dien ik nu wederleg en die te regt het belang van het personenvervoer zoo hoog telt, zal zich moeten overtuigen dat hij *ten onregte* de minder productive Friesche lijn van Meppel op Harlingen heeft aangeprezen en in zijn eigen stelsel de nu voor de concessie aangenomene over Assen moet voorstaan. Ik laat nu nog buiten aanmerking hetgeen aan den Frieschen spoorweg, casu quo zou worden onttrokken door de goede gelegenheid om in westelijk Friesland langs de Lemmer te reizen en ben zóó overtuigd van het productive der lijn Groningen- Assen- Meppel boven de lijn Groningen- Leeuwarden- Heerenveen- Meppel, dat ik tot hen behoor die des noods liever twee lijnen regtstreeks van Groningen naar Meppel en van Leeuwarden derwaarts zouden zien leggen en de directe verbinding tusschen Groningen en Leeuwarden voorloopig laten rusten.

De heer *van Heukelom*, die het belang van het personenvervoer zoo te regt op den voorgrond heeft gesteld, keurt echter — en dit verwondert mij — de rigting langs de IJsselsteden af: maar die rigting zal juist, wat het personenvervoer betreft, een der meest productive wezen; men zou dus in het stelsel van den heer *van Heukelom* die rigting langs de IJsselsteden moeten goedkeuren en niet verwerpen.

Nu kom ik, na deze kleine uitweiding, tot een tweede punt, dat is, om den aanval af te keeren, gerigt tegen de provincie, waaruit ik ben afgevaardigd. De heer *Schimmelpenninck van der Oije* heeft die provincie aangevallen op eene wijze, die, ik ben er van overtuigd, niet in zijne bedoeling heeft gelegen: hij heeft zich zeker meer door zijn vernuft laten wegslepen dan dat hij ernstig heeft gesproken. Maar ik moet er daarom te meer tegen opkomen, omdat de aanval is uitgegaan van een oud-minister van Binnenlandsche Zaken, die uit dien hoofde ook niet in ernst konde meenen wat hij gezegd heeft.

Ik geloof dat wij het genoegen hebben gehad den heer *Schimmelpennick van der Oije* in Drenthe te zien, en dat hij er dus niet geheel onbekend is; maar ik geloof tevens dat hij die provincie zeer oppervlakkig heeft beschouwd. Toen hij de heide in Drenthe zag, zal hij gedacht hebben dat die was als de heidevlakten in de Veluwe en dat er rood zand onder zat. Hij heeft wel de heide gezien, maar niet gezien de schatten die er onder waren verborgen.

In de tweede plaats heeft hij gezegd dat wanneer de spoorweglijn via Assen liep, zij dan eene provincie zou doorsnijden, die opleverde: 1o. eenige turven, 2o. een weinig veenboekweit en 3o. wat kleine schapen. *Klein* kan echter zeer *rein* zijn.

Die voorstelling wil ik door eenige statistieke opgaven trachten te weêrleggen, en dan beroep ik mij in de eerste plaats op de cijfers, die wij vinden door de statistiek.

Vooraf moet ik doen opmerken, dat de heer *Schimmelpenninck van der Oije* waarschijnlijk er niet aan heeft gedacht, dat een der rijkste streken van Groningen, de oostelijke veenstreek namelijk, de reeds vroeger door mij genoemde gemeenten Veendam, Wildervank enz., zich vóór zeventig jaren in denzelfden toestand bevond als Drenthe tegenwoordig. Die streek van Groningen nu is thans bedekt met rijke, welvarende gemeenten, eene bevolking tellende van meer dan 25,000 zielen; het is eene allerbezienswaardige streek, waar nijverheid en fabrieken bloeijen, waar een groote scheepsbouw en vooral en bij uitnemendheid groote reederijen wordt uitgeoefend: het is in één woord een der rijkste, bloeijendste, welvarendste oorden van ons vaderland. En nu de statistieke opgaven. Drenthe brengt niet een weinig boekweit voort, maar 6000 lasten, ⅓ van de gezamenlijke boekweit opbrengst van Friesland en Groningen. De rogge-opbrengst beloopt ongeveer 16000 last, nagenoeg zooveel als die beide provincie gezamenlijk van dat artikel verbouwen. Wat die kleine schaapjes betreft, hun aantal bedraagt volgens de statistiek p m. 130,000 stuks, waarvan jaarlijks meer of min 8000 worden uitgevoerd, waarschijnlijk grootendeels naar de Engelsche markt.

De geachte spreker, wiens verlicht oordeel en kennis ik op hoogen prijs stel, schijnt niet gelezen te hebben wat een beroemd staatsman, *Gijsbert Karel van Hogendorp*, vijftig jaren geleden heeft gezegd. »Wanneer eenmaal,« zeide hij, »in Drenthe eene volkomene kanalisatie zal zijn tot stand gebragt, zal dat gewest een tweede Vlaanderen worden, eene voorraadschuur voor Nederland.« De heer *Schimmelpenninck van der Oije* heeft gezegd: over 100 jaren, als de kanalen er zullen zijn. Doch wij behoeven niet tot het jaar 1959 te wachten; reeds nu, op het oogenblik dat wij leven, in 1859, is de kanalisatie tot stand gebragt. Dank en hulde zij vooral toegebragt aan de welwillende medewerking van Dordrechtsche kapitalisten, het groote Drentsche Oranjekanaal is reeds voltooid en in exploitatie gebragt. Men mag zich aanvankelijk in zeer gunstige resultaten verblijden: fabrieken, oliemolens enz. worden in de nabijheid opgerigt en er vertoonen zich sporen van een vooruitgang, van welken men zich bezwaarlijk een denkbeeld kan maken, wanneer men het niet met eigen oogen heeft aanschouwd, dat helaas het geval is, met zoo velen, die desniettegenstaande de zaak beslissen, die zij niet kennen.

Voor 75 jaren was het rijke Groningen, thans eene der belangrijkste provincien van ons vaderland, minder bevolkt dan het miskende Drenthe op dit oogenblik. Dit laatste gewest telt nagenoeg 100000 zielen, een vooruitgang van 50 per cent in de laatste 25 jaren. Het ligt wel in de rede, dat een weinig bevolkt gewest zijne bevolking gemakkelijker kan zien toenemen dan elders, doch dit zou niet mogelijk zijn zonder elementen van ontwikkeling en deze geven juist de buitengewoon groote vermeerdering in Drenthe. Ik houd mij overtuigd dat de nakomelingschap bij het zien der uitkomsten over 50 of 75 jaren en de handelingen dezer Kamer opslaande, de daadzaken zal apprecieren zoo als ik ze bij mijne refutatie heden geschetst heb; de steppen in Drenthe, zoo als de heer *de Poorter* ze heeft gelieven te noemen, in weelderige landerijen zal zien herschapen en dat de nakomelingschap door de zoogenaamde »Acht Zaligheden« van Noordbrabant en door het nu miskende Drenthe reizende, zien zal, waar die steppen zijn gebleven en waar ze verdwenen zijn.

Het voorloopig verslag der Tweede Kamer over het hoofdstuk Binnenlandsche Zaken klaagt:

1o. over het stilzwijgen aangaande den gang van zaken bij het Departement;

2o. over gebrek aan mededeelingen ten aanzien van de werking der armenwet, van het onderwijs en van de academie te Delft,

terwijl het aandringt op eene spoedige indiening van de wetten op de schutterij en militie.

Vervolgens was men niet zeer ingenomen met de rijkscommissie voor de statistiek, en naar veler gevoelen was het eindcijfer van het budget voor Binnenl. Zaken te hoog.

De Gouverneur-Generaal van N. Indie, de heer *Pahud*, die, naar men vrij stellig verzekert, is teruggeroepen, kwam van zijne reis in de Binnenlanden te Batavia terug.

De Gouverneur-Generaal heeft 10 schepen voor de expeditie naar Boni aangevraagd.

De hoofdplaats van Bandjermassing is door de inlanders aangevallen, doch zij zijn afgeslagen.

— Te Finsterwold wordt thans een congres van aannemers gehouden, 16 in getal, die beraadslagen over de indpoldering van den Dollard. De verwezenlijking van dit plan zou 1300 bunders uitmuntenden grond aan het water ontnemen en den grond weder boven doen komen, die bijna *zes eeuwen* niet door het zonlicht werd beschenen. De kosten worden begroot op op 9 ton gouds. 't Werk zal echter veel inspanning eischen, want er zijn plaatsen, waar 15 en meer voeten water staat.

— De Twentsche Vereeniging tot bevordering van nijverheid en handel, verzocht aan de Hooge Regering de oprigting eener handel- en industrieschool in Twenthe.

't Antwoord was: »wacht op de regeling van het middelbaar onderwijs, want daarbij zal worden overwogen,«

boe, door de oprigting van zoodanige scholen de belangen van den nijveren en handeldrijvenden stand in het algemeen en die voor Twenthe in het bijzonder, het best zullen kunnen bevorderd worden

Dat wachten viel der Vereeniging te moeijelijk en zij verzocht dien ten gevolge, dat de Regering door een af zonderlijken maatregel tot de oprigting eener industrie- en handelsschool in Twenthe besluite.

Het is vrij waarschijnlijk, dat het verzoek zal worden gewezen van de hand.

— Het nut der inënting als beschermmiddel tegen de longziekte kan niet beter worden gestaafd. dan door de volgende opgaaf van een bekwamen veearts:

„In Friesland„, zegt hij, „bestaan drie genootschappen tot wederkeerige verzekering tegen sterfte van rundvee Het eene genootschap laat al het vee der leden tegen de longziekte inenten en verloor 6 pct.; het andere laat in enten indien de ziekte onder het vee is uitgebroken en verloor 11 pct.; het derde laat niet inenten en verloor in hetzelfde tijdperk 40 pct.

— De heer Mr. *J. A. G* Baron *de Vos van Steenwijk*, burgemeester der stad Zwolle, tot lid van den raad benoemd, heeft zich die benoeming niet laten welgevallen.

— Men zegt dat aan de haven van het Nieuwe Diep en op de Horst te Texel, batterijen worden aangelegd. Een en ander zou kunnen dienen tot bescherming van de haven en reede van Texel.

— Op de ganzenmarkt, jongstleden Donderdag te Zwolle gehouden, waren aangebragt 590 a 600 ganzen. In 't vorige jaar waren er aangevoerd 720 en was de middenprijs f 2,80, nu f 3 50 per stuk.

Enkele extra wanstaltige, dat is vette exemplaren werden verkocht voor f 6 50

De verdeeling der markten maakt die geveederde schreeuwers duur.

— De jaarlijksche vergadering van de *Gustaaf-Adolf Vereeniging* zal plaats hebben op dingsdagavond e.k. te Amsterdam.

— Een arbeider te Zuilichem woonachtig, oud 35 jaren en vader van een talrijk gezin, vocht op 8 jl. des avonds met zijn neef *Klaas van der Linde*, en bragt dezen met een mes zulk eene hevige buikwonde toe, dat daarop spoedig de dood volgde.

De arbeider, *Aart Brand* genaamd, begaf zich daags daarna te Tiel vrijwillig in arrest.

— Te Zalt-Bommel kregen twee personen in eene herberg twist, die zoo hoog steeg, dat de een den ander (zijnde een zoon zijner zuster) met een mes een steek toebragt waaraan de ongelukkige onmiddelijk overleed.

De justitie zoekt den moordenaar, die zich uit de voeten maakte.

— De *Prov. Utr. Ct.* heeft eene advertentie onder het opschrift *Spoor* en luidende aldus:

„De *Minister* zegt:„ „Wil men wiskundige zekerheid verkrijgen, (ja dat willen wij) men zie af van *Bruggenbouw* op de Hoofdtakken van onze bovenrivieren.

Dat zou eerstregt verstandig zijn want de overgang kan op *drijvende bruggen* geschieden, zoo wel als thans over de *schipbruggen*, die immers maar zeer zelden voor slechts weinige dagen ofuren behoeven weggenomen te worden „

ASSEN, 12 Nov.

TELEGRAFISCHE BERIGTEN.

De heer W. *van Riesen* bij besluit van Z. M. den Koning eevol ontslagen als Burgemeester van Eelde, is benoemd tot Burgemeester van de Smilde.

Amsterdam. Vrijdag, 11 Nov Op de beurs van heden was de slotkoers der **effecten** als volgt:

Nederl. $2\frac{1}{2}$ pCt. $63\frac{91}{16}$ percent. dito 4 pCt. $97\frac{5}{8}$ per cent. — *Rusland* bij Hope en Comp. 1793 en 1815 5 pCt. $103\frac{1}{2}$ percent. — *Oostenrijk* Nieuwe Metallieken 5 pCt. $73\frac{9}{16}$.

Granen en Zaden.

Koolzaad traag; op November f 343. — Raapolie williger; op zes weken f $35\frac{1}{2}$. — Rogge ruim prijshoudend; 128 ponds nieuwe Pruissische f 212. — Overigens granen onveranderd.

Zwolle, 11 Nov.

Tarwe.		***Have***	f 0 00 a - 0-00
Nieuwe	f 9.25 à f 8 62⁵	***Erwten*** groene	f 0.00
N. Ruwarige	f 9 50 à f 0 00	***Paardeboonen***	f 0.00 0 00
Jarige	f 00.00 a f 0.00	***Duiven.***	f 0 00 a f 0 00
Rogge n..	f 8-00 à f 7 15	***Aardappelen.***	
J. id.	f 7.00 a f 0.00		f 3 25 a f 1.50
Boekweit n.	f 6 00 a f 5 25	***Boter*** per pd.	f 1.05 à f 0 90
id. j.	f 0.00 a f 0.00	„ per ⅛ vat	f 23 25 a f 00.00
Gerst n.	f 5 50 a - 0-00		

Leeuwarden, 11 Nov.

Op de markt van heden waren de prijzen als volgt:

Tarwe.
Per mud.
58 ponds puike witte f 8-80
56 „ roode 8-30

Rogge.
Per mud.
52 ponds Inlandsche f 5 50
52 „ 6-10

Garst.
Per mud.
46 pds. nieuwe winter f 5-85
$44\frac{1}{2}$ „ zomer 5 35

Koolzaad.
f 11-00 tot f 00-00

Kanariezaad.
f 00-00 tot f 00-00

Lijnzaad f 00-00 a f 00.00

Boekweit.
Per mud.
52 ponds Zand f 0-00
Veen 0-00

Haver.
Per mud.
$35\frac{1}{2}$ ponds fijne f 3-80
31 „ blanke voer 3-10
31 „ zwarte 3-10

Boonen.
Per mud.
Paardeboonen f 7-00.

Boter.
Per ¼ ton f 48-00 a f 00.00

N. Kaas.
f 29 00
Oude dito f 00-00

Het gewigt der Granen is naar ¾ mud berekend.

Weinig aanvoer. — Koolzaad williger.

Eergisteren had alhier in de concertzaal van *Schut*, de aangekondigde vergadering plaats, van de leden der Maatschappij van Weldadigheid, door de subcommissie bijeengeroepen. De rekening en verantwoording gedaan door den thesaurier werd goedgekeurd. In plaats van de aftredende subcommissie moest een nieuw Afdeelingsbestuur volgens de statuten worden gekozen, waartoe wer den benoemd de heeren *P. Winter*, Mr. *D. H. Westra*, Mr *H. C. Carsten*, Mr. *J. van der Feltz* en Mr. *G. W. A. van der Wijck* waarvan de heer *Winter* tst President. de heer *van der Wijck* tot Secretaris en de heer *van der Feltz* tot Thesaurier benoemd werden: hebbende de aftredende leden der subcommissie de Heeren *G. P. Servatius*, *H. Vos*, *L. Oldenhuis Gratama* en Jhr. Mr. *P. A. van Zuylen tot Echten* verzocht niet weder in aanmerking te komen.

Het is te wenschen dat allen het lidmaatschap dier bij uitstek Weldadige Maatschappij zullen aannemen, omdat die Maatschappij nu geheel zelfstandig is en zooveel doen moet en doen kan, om de armoede op eene duurzame wijze tegen te gaan.

* Op de begrooting van uitgaven voor het Departement van Binnenlandsche Zaken over 1860, heeft het gouvernement ook voor verscheiden openbare werken in Drenthe subsidien uitgetrokken, en bepaaldelijk voor het in de Noord-Willemsvaart aan te leggen stoomgemaal, opdat dit tevens voor de voeding der Drentsche hoofdvaart zou kunnen dienen.

Bij het voorloopig onderzoek dier begrooting in de afdeelingen der Tweede Kamer zijn, blijkens het thans uitgebragte verslag, tegen het verleenen dier subsidien geene bedenkingen ingebragt.

Alleen is daarbij de meening geuit, dat de Drentsche kanalen niet zoo kunstmatig zouden behoeven te worden gevoed, indien men meer werk maakt van het tot stand brengen eener aansluiting aan de Friesche en Hannoversche waterwegen.

* Op den 8 Nov. ll des middags ongeveer 12 uur verliet de vrouw van *H. J. Visser* te Nijelamer (gemeente Wolvega) eenige oogenblikken hare woning om iets buiten huis te verrigten. Terug komende ontdekte zij al dadelijk dat hun kind, een meisje van ruim $3\frac{1}{2}$ jaar, gedurende hare afwezigheid uit den koffijketel die op een komfoor met vuur stond, had gedronken. Het kind, hoewel niet erg over pijn klagende, scheen echter al dadelijk niet zoo goed als vroeger te kunnen spreken en overleed nog dien zelfden dag des avonds te 6 uur.

Moge dit ongelukkig voorval, anderen tot eene waarschuwing dienen. om toch geen kleine kinderen zonder opzigt in huis te laten.

* **Smilde**, 9 Nov. De raad der gemeente Smilde heeft, als daartoe ook geregtigd, in zijne vergadering van heden, tot beurtschipper van Meppel langs Smilde op Veenhuizen benoemd, *M. Manak* alhier.

* **Meppel**, 10 Nov. De heden gehouden markt was weder goed voorzien met runderen, waarin de handel ongeacht de hooge prijzen, traag was. Sedert eenige dagen zijn de prijzen van vette koeijen evenwel vrij aanzienlijk gedaald Bovendien waren aanzienlijke partijen honig en boekweit aangevoerd. Er waren 145 stuks vette runderen aangevoerd, die van f 100—„ tot f 180—„ opbragten, voorts 83 stuks kalfde koeijen, die van f 70—„ tot f 140-„ golden, 31 vette varkens, van f 40—„ tot f 60—„ en per ned. pond van 40 tot 60 cents. Ook nog 13 magere varkens die van f 8—„ tot f 16—„ opbragten alsmede 23 Friesche en 352 Drentsche schapen, die door elkander konden opbrengen van f 5—„, f 7.50 tot f 15—„.

De aanzienlijke partij van 1128 aangevoerde mudden boekweit konden gelden van f 5—„ tot f 5.75.

KERK- EN SCHOOLNIEUWS.

Ds. *Meijer* te Norg is beroepen te Warfhuizen en heeft dit beroep bereids aangenomen.

Beroepen te Staphorst Ds. *ten Bokkel Heuninck*, predikant te Ee (provincie Friesland.)

— De heer *N. B. Gelling* te Rottum solliciteerde naar de vacante school te Zuidhorn, maar kon toevallig geen ander bewijs leveren, dat hij den 2den rang bezat, dan eene alzoo luidende verklaring van deu heer schoolopziener van zijn district. Dit achtte het Gemeentebestuur van Zuidhorn niet voldoende.

De heer *Gelling* vraagt in de *Groninger Courant* of de Staat gediend is met zulke *letterslifterij*.

REGTSZAKEN.

Arrondissements-Regtbank te Assen.

9 Nov. J. A. te Tolbert; H. A. te Leek en H. U. te Deek, wegens geweldddadigheid jegens een bedienend be ambte in de waarneming zijner bediening, veroordeeld de eersten ieder tot eene cellulaire gevangenisstraf van zes weken en de laatste van eene maand. — J. H. te Nieuw-Schoonebeek, bij verstek, wegens moedwillige mishandeling, veroordeeld tot eene gevangenisstraf van eene maand en f 8—„ boete, — A M te Roden, arbeidster, wegens diefstal veroordeeld tot eene cellulaire gevangenisstraf van zes maanden.

CORRESPONDENTIE.

Wij ontvangen een schrijven naar aanleiding van de premie, den veldwachter der gemeente Zweeloo door de Veen- en Midden-Kanaalmaatschappij toegelegd en wel voor betoonde waakzaamheid, ook in 't belang van genoemde Maatschappij.

De inzender van dat schrijven vraagt, of twee andere veldwachters die, ook bij nacht, voor de eigendommen dier Maatschappij of van eenige verveeners der kolonie Schoonoord, zorg droegen, niet gelijkelijk van erkentelijkheid te beurt zal vallen.

Advertentien.

Getrouwd:

C. W. HUBENET
met
J. HILBRANTS.

Eelde, 10 Nov. 1859.

Bevallen van eene Dochter C. HUBER, zeer geliefde echtgenoot van

D. F. THIEME,
V. D. M.

Zuidwolde,
7 November 1859.

A. Bramson,

GEZIGTKUNDIGE te *ZWOLLE*, verwittigt zijne geëerde begunstigers, dat hij is te ontbieden bij den heer R. KUIPERS, op Maandag en Dingsdag den 14den en 15den November e.k. voor allen, welke hem wenschen te spreken over het ***GEZIGT*** een de benoodigde ***KUNSTGLAZEN*** daarvoor willen hebben.

NB. De bovengenoemde vernomen hebbende, dat er zijn, die zich op zijnen naam durven aanbevelen, zoo vermaant hij een iegelijk zich wel van de identiteit dier personen te vergewissen, alvorens tot het houden van consulten of tot het koopen van brillen enz. over te gaan.

Naar de Kaapstad,

PORT ELIZABETH en PORT NATAL

ligt te Amsterdam in lading: Het snelzeilend gekoperd Tweed. **BARK-SCHIP *PROVINCIE DRENTHE***, Kapitein BECKERING; zijnde dit Schip ingerigt voor den overvoer van PASSAGIERS der eerste, tweede en derde klasse.

Adres bij den heer Reeder Mr. F. U. H. REIGER, den heer M. C. LAPIDOTH, Agent der Landbouw-Emigratie-Maatschappij, of bij de Kargadoors HOIJMAN en SCHUURMAN te Amsterdam, en aan het BUREAU dezer Courant.

Posterijen.

De DIRECTEUR van het Postkantoor te Assen brengt ter kennis van het Publiek, dat van af 15 dezer het vervoer van brieven per Zwolsche Stoomboot-Diligencediensten naar en over Meppel en Groningen zal worden ***GESTAAKT***.

In deze verzending zal worden voorzien door een buitengewoon postrit, waarvan de dienstregeling nader zal worden aangekondigd.

Assen
den 11 November 1859.

De Directeur voornoemd;
H. S. GRATAMA.

ALGEMEENE POSTWAGEN-ONDERNEMING van Gend & Loos.

De ADMINISTRATIE berigt, dat tengevolge van de **STAKING** van de dienst in correspondentie met de Stoombooten tusschen Zwartsluis en Amsterdam, het **EMBRANCHEMENT** van Veendam naar Assen op 16 dezer in **verbinding** wordt gebragt met de **DAG-DIENST** tusschen Groningen en Zwolle.

Vertrek van ***VEENDAM*** 's morgens ten $7\frac{1}{4}$ ure.

„ „ ***ASSEN*** 's middags ca. 4 uur, na aankomst van de dienst uit Zwolle.

HASSELT. LOGEMENT EN STALHOUDING

bij de lange brug.

Aan het REIZEND PUBLIEK wordt bekend gemaakt, dat H. DE MUNNINK bovenstaand ***LOGEMENT*** van den heer J. VELTKAMP heeft ***overgenomen***, belovende eene nette en civiele bediening, waardoor hij hoopt zich de gunst van Heeren REIZIGERS waardig te maken.

NB. Men wordt aldaar van het ***vertrek der Stoombooten*** gewaarschuwd,

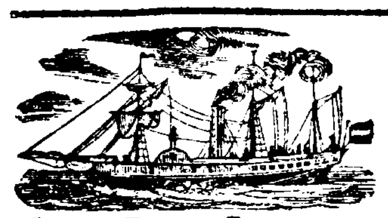

ZWOLSCHE STOOMBOOT-MAATCHAPPIJ.

Anderdaagsche vaart,

van af 16 Nov. e.k.,

van ***Zwolle***, Woensdag, Vrijdag, Zondag, 's morgens **8** uur.

van ***Amsterdam***, Dingsdag, Donderdag, Zaturdag 's morgens ***acht*** uur.

In verbinding per DILIGENCE over Zwartsluis met Meppel, Assen en Veendam

---

Uitbesteding

van den BOUW van een

HUIS EN SCHUUR

te Oosterhesselen, op Maandag den 21 November 1859, des morgens te 10 uur, ten huize van J. RIGTERINK aldaar, met bijlevering van ***MATERIALEN***, volgens Bestek met Teekening van af 13den e.k. ter visie bij de Logementhouders KUIPERS te Assen, RIKKERS te Coevorden, Wed. LUINGE te Hoogeveen en RIGTERINK te Oosterhesselen

---

Verkooping

I. te Appelscha, voor ***a.*** JOHANNES T. JASPER c. soc. van 2 ***HUIZEN*** en eenige ***GROND*** aldaar, na bekomen regterl magtiging, — ***b.*** voor MEINE BRUINS BRUINSMA, van zijn ***HUIS*** en ***GROND***, ***en c.*** Voor HENDRIKJEN BOS weduwe HOONSTRA, van haar ***HUIS*** en ***GROND***; — alles op Woensdag den 30 November 1859

II. te Donkerbroek, voor de Erven KOENE ALBERTS PIEKEBOER, al de ***VASTIGHEDEN*** zijner nalatenschap, na bekomen regterl magtiging, op Donderdag den 1 December 1859

en III. te Haulerwijk, voor de Erven KARST JANS DRAGSTRA, een ***HUIS*** en ***KAMERTJE*** en twee stukken ***LANDS***, bij J. TOERING in gebruik, — na bekomen regterl. magtiging op Zaturdag den 3 December 1859.

Ten overstaan van Not. TADEMA

Elsloo.

OELGOED — door den Notaris TADEMA, — van 4 kalve koeijen, 1 kalf; 1 zwarte merrie, 2 loopvarkens, 1 vet varken, 1 wagen, ploeg, egge, wijne, als ook

Huisgeraad,

aardappels, hooi enz. — Op Dingsdag den 15 November 1859, des voormiddags te 11 uur bij WIELAND DE LANGE te Elsloo.

De Notaris HEPPENER te Borger zal, ten huize van den Kastelein J. J. LUBBI te Borger, op Woensdag den 16 November aanstaande, 's morgens tien uren, ten verzoeke van den landbouwer L. J. ZWIERS te Zuidwending, publiek verkoopen:

Onderscheidene perceelen extra best ***GROENLAND*** en ***BOUWLAND***, met eenige perceelen ***HEIDEVELD*** en ***BOSCHGROND***, alles gelegen te Buinen, gemeente Borger.

Borger, 5 Nov. 1859.

J. HEPPENER
Notaris.

DIACONEN der Hervormde Gemeente te Roden zijn voornemens bij publieke veiling te verkoopen:

1o. Een ***HUIS***, ***ERF*** en ***TUIN*** in het Oosteinde te Roden, in gebruik bij T. BARKHUIS, kadast sectie I no's. 426 *bis*, 427, 428, 429, 430.

2o. ***HUIS*** en ***TUIN***, in 't westeinde te Roden, in gebruik bij K ANANIAS, kadast. sectie I no.'s 356 en 357

3o. ***HUIS*** en ***TUIN***, in 't westeinde te Roden, (de Kolonie), Sectie I no.'s 859, 860, 861, 338

4o. ***HUIS*** en ***TUIN*** in de Boschkamp te Roden, in gebruik bij de weduwe E L. BOER, sectie I no's. 330, 331.

5o. ***HUIS*** en ***TUIN***, de Molenberg, te Roden, in sectie I no.'s 160, 161.

6o. ***HUIS*** en ***GROND*** in de Boschkamp te Roden, in gebruik bij K MEULEMA, sectie I no.'s 300 en 301.

7o. ***HUIS*** en ***GROND*** in het Noordeinde te Roden, in gebruik bij H. J. DE BOER, in sectie I no.'s 443, 444.

Deze verkooping zal plaats hebben te Roden ten huize van HARM SCHURING, op Woensdag den 16 November 1859, des middags 12 uur.

Notaris H. H. VAN LIER.

De Staalwijn

van den Apotheker G. VAN LIPP te *Kleef*.

Het IJzer is een van de krachtigst werkende en onmiskenbare geneesmiddelen, hetwelk in vele gevallen door geen ander kan vervangen worden. Men gebruikt het bij Bleekzucht, bij alle uit bloedarmoede ontstane Ziekten der Verteringsorganen, als gebrek aan eetlust, Maagpijn, Maagzuur, Verstopping, Diarrhea, enz., bij verscheidene Zenuwkwalen ten gevolge van eene gebrekkige Bloedvermenging, bijzonder bij epileptische toevallen, Beven der Leden zenuwachtige Hoofdpijn, Aangezigtspijn, Hysterie en Hypochondrie, bij bovenmatige afscheidingen ten gevolge van zwakte der enkele organen of van het geheele ligchaam, namelijk bij sterk zweeten, Bloedvloeijingen Etteringen, enz.

Tegen alle deze Ziekten heeft zich de ***STAALWIJN*** van den Apotheker G VAN LIPP te Kleef, als het uitmuntende ijzerhoudende middel doen kennen en wordt derhalve in Duitschland eerds door vele Doctoren, waaronder de heer Geheimraad Prof KILIAN te Bonn, aan hunne Patienten voorgeschreven.

De voortreffelijkheid van den ***STAALWIJN*** bestaat daarin, dat hij aan de opwekkende op het zenuwgestel gunstig werkende eigenschap van den Wijn de bloedverbeterende van het IJzer paart, zeer aangenaam van smaak en zoo ligt verteerbaar is, dat zelfs de zwakste magen denzelven bijzonder goed verdragen kunnen Ook verdient opmerking, dat de ***STAALWIJN*** overal kan bewaard worden en niet aan bederf onderhevig is, gelijk andere ijzerhoudende middelen.

De FLACON met gebruiksaanwijzing kost f 1.25 en is te ontbieden door de Hoofdagen en F. VON WINDHEIM en Co., VERKOOPHUIS te Amsterdam en hunne bekende Depôts.

Heeren APOTHEKERS genieten een behoorlijk Rabat.

Amsterdam, VERKOOPHUIS.
Assen, H. P. A. VAN GORCUM
Coevorden, C. J. van der SCHEER
Dedemsvaart, H. L. v. d. VECHT.
Gorredijk, S. G. ZWART.
Hoogeveen, JAN van der WOLDE Jr.
Meppel, A. JEULEN.
Oldemarkt, C. VAN DER WENDEN.
Steenwijk, K. TIMMERMANS.

en in de bekende Depôts in de andere steden.

Van al de middelen, die bereid zijn, om den groei van het hoofdhaar bevorderlijk te zijn, staat de

Oud-Carthagena's Berg-plantenolie,

wat haar deugdelijkheid betreft boven aan. Door het gebruik dezer Olie is men stellig onfeilbaar verzekerd, dat het uitvallen van het haar ophoudt en dit zijne natuurlijke kleur behoudt.

De ontdekker van dit krachtig werkend middel heeft lang en met de meeste nauwkeurigheid de geneeskracht en de heilzame eigenschappen der planten van Oud-Carthagena, in Spanje onderzocht en door eene allergelukkigste vereeniging van hare hoofdbestanddeelen, verkreeg hij eene zamenstelling, die zijne verwachting verwezenlijkt en die der gebruikers overtroffen heeft. Daarbij heeft men zorg gedragen, de metaalzouten, die zoo vaak schadelijke uitwerkselen hebben, er uit te houden en zoodoende een ***HAARMIDDEL*** verkregen, hetwelk men onvergelijkelijk noemen mag tegen kaal- en grijs worden. De prijs per flecon is 60 cts.

Eenig hoofd-depôt voor Nederland bij A. BREETVELT Az. te Delft, tot wien men zich alléén te wenden heeft, om het depôt te verkrijgen, in plaatsen waar zulks nog niet gevestigd is. Verder nog te bekomen bij:

H. P. A. VAN GORCUM Assen.
J. H. VAN LINGEN; Meppel.
K. J KOOIJMAN, Hoogeveen.
J. F. FELDBRUGGE O Pekel-A.
S. TUUK, Loppersum.
K. TIMMERMANS, Steenwijk.

En meer bekende Depôts.

BURGERLIJKE STAND.

ASSEN, 4—11 Nov. Ondert.: J. Drent en G. Schuiten; W. Moes en S. Bakker. — Geh.: W. Kors en A Boer. — Bev.: W. Wolting geb. Wiering van z.; Overl. A. Streekbeen vr. ongeh. oud 39 jaar en bijna 11 maanden J. Mooij vr. oud bijna 2 j. A. M. Olijve vr. geh. oud 30 j. 9 m. en 8 d.; levl. kind van 't ml. geel. van A. Streekbeen.

BORGER 16—30 Oct. Ondertrouwd: Mannes Brinks weduwenaar van F. H. Bergmeester met Aaltien Fledderus, beide te Nieuwbuinen; Wolter Boon te Nieuwbuitinen met Geesien Reiling te Gasselternijveen; Cornelis Oostingh te Borger met Albertje Nijzing Hunze te Beilen; Meeuwes Middelveld weduwenaar van Geesje Menning te Borger met Anna Philips te Borger; Egbert Ensing te Buinen met Aaltien Habink te Buinerveen; Daniël de Lange, weduwenaar van Eva S Bolgraaf te Borger met Hanna Jacobs van Delft, weduwe van Machiel Vellekooper te Wildervank. — Geboren: Jan zoon van J. Wenning en W. Nijboer te Ees; Albertje dochter van J. de Vries en A. Siepel te Nieuwbuinen; Gezina Wilmina dochter van H. Nijenhuis en J. Hiddingh te Bronger; Kasper Baltus zoon van K. B. Pelgrim en J Mulder te Nieuwbuinen; Geertruida dochter van J. H. Beekman en W. Meester te Drouwenermond; Geert zoon van J. Enting en A. G. Pomp te Drouwen; Geertje dochter van Geertje Bulthuis te Uitwert; Willemina d. van H. Bouwman en D. Loois te Nieuwbuinen — Overleden: Hindrik Baukes, weduwenaar van Aaltien Dilling te Buinerveen 55 jaar en 5 m.

GASSELTE 19 Oct.—9 Nov. Geboren: Aaltien dochter van Harmen Hovingh en Geertruida Ottens; Jantje dochter van Jacob Wijnsma en Hendrikje Schepers; Lammechien dochter van Harm Breider en Henderika Drenth; Lammechien dochter van Haije Wolters en Hilligje Hagedoorn; Jan zoon van Hendrik Winkelman en Hinderkien Ensing; Lambert zoon van Jan Sterken en Trijntje Hessels Timmer; wonende te Meppel. — Gehuwd: Gerrit Gerrijts van Gasselter-Boerveen met Hendrikkien Timmer van Gasselte. — Overleden: Roelfien Kruit 9 jaren dochter van Jan Harms Kruit en Wemeltje Mog; Geert Jans Kuilman 21 jaren zoon van Jan Willems Kuilman en Geertje Harms Kloppenburg (overleden te Helder.

ZUIDLAREN 1—31 Oct. Geboren: Gerhardus zoon van J. H. Steffens en H. H. Prieshof; Harmannus zoon van L. Siebring en J. Weitering; Anna dochter van D. Bremer en G. Pluis; Geert zoon van A. Nijborg en M. Jukwert. — Gehuwd: W. Stoffers en B. de Vries. — Overleden: Willemtien Folner ongeh. 22 jaren; Harm Olthof 2 maanden; Johannes Kuntzel echtgenoote van Jantje Schuurman 62 jaar.

MARKTBERIGTEN.

Groningen, 11 Nov.

Tarwe, 1858,		72 ℔	f 8-00
——	Oml. 1859	70	- 7-60
——	dito	72	- 8-00
——	Old.	70	- 7 35
——	dito	72	- 7-75
Rogge, N.	Inl.	66	- 6-00
——	dito	68	6-30
——	dito	70	- 6-60
Haver,	dikke	40	- 3-45
——	dito	42	- 3-70
——	Voer	36	- 3-00
——	dito	40	- 3-55
——	Zwarte	36	- 2-65
——	dito	38	- 2-95

Gerst,	N. Winter	54 ℔	f 5-45
——	dito	56	- 5 85
——	Zomer	56	- 0-00
——	Knobbe	58	- 5-70
Boekweit,	Zand	62	- 4-60
——	dito	64	- 5-00
——	N. Zwarte	64	- 4-80
——	Veen	64	- 4-70
Paardeboonen N.			f 6.50 a 6-90
Groene Erwt.			-9-50 a 10-50
Graauwe dito			-10-00 a 11 00
Koolzaad 1859			10-00 a 11-20
Gort, grove			-9-75 a 10-00
—— parel			-00-00 a 00-00
Olie, raap p. v.			-33-00 a 32-00
Boter, 1e soort.			-00-00 a 00-00
—— 2e »			-00-00 a 00-00

Tarwe vond minder vraag en iets lager verkocht. — Rogge prijshoudend. — Boekweit 10 cent lager te plaatsen. — Gerst vond minder vraag en iets lager afgegeven — Dikke Haver in een doen, Voer en Zwarte williger. — Boonen als voren. Koolzaad met geringen handel. — Grove Gort ruim prijshoudend. — Raapolie als voren

ASSEN, 10 Nov. Rogge f 6.75 tot f 7.10 — Boekweit f 4.60 a f 5.25. — Aardappelen f 1.30 a f 1.75. — Witte Kool f 4.00 a f 7.00. Roode dito f 4.00 a f 10.00. Savoije dito f 5.00 a f 12.00. — Eijeren 100 st. f 3.00 a f 3,12½. — Boter per Ned. ℔ f 0.85 a f 0-85. — Stroo f 7.50 à f 8.00. — Roggebrood de 6 Ned. ℔ f 0,52.

MEPPEL, 10 Nov. Rogge f 6.00 a f 7.30. — Boekweit f 5.00 a f 5.75; jarige f 0.— — Boter het ½ Ned ℔ f 1.10 a f 1.65; per ⅛ vat f 16.50 a f 23.00.

WOLVEGA, 9 Nov. Boter f 46.00, aanvoer 94 ¼ en 94 ⅛ tonnen — Boekweit f 5.25 a f 5.60, aanvoer 5 mud. — Aardappels f 2.60 a f 2.80; aanvoer 27 mud.

AMSTERDAM, 9 Nov. TARWE tot ruim vorige prijzen; 130 ℔ jarige bonte Poolsche f 296 bij partij. — ROGGE prijshoudend met goeden handel; 128 ℔ Pruissische f 212; 121 ℔ Vlaamsche f 200; 120 Odessa f 182; 129 ℔ gedroogde dito f 162; 117 ℔ Archangel f 176; 118, 119 ℔ Petersb. f 179, f 181, 118 ℔ jarige dito f 176, 177. — GARST in een doen; jarige Mannheimer f 170 per 1950 kilo. — KOOLZAAD willig doch zonder handel, op 9 vaten Olie dadelijd £ 58. — LIJNZAAD zonder handel. — RAAPOLIE dadelijk en op levering ruim prijshoudend; op 6 weken f 35¼; Vliegend f 34; 10. Dec. f 34, ½, 34, Mei f 35⅝, ¾. LIJNOLIE dadelijk en op levering ruim prijshoudend; op 6 weken f 30¼; Vliegend f 29, 10. Dec. f 29, ¼; Maart f 29¾. 30; April f 30, ¼, Mei f 30¼, ½. — HENNEPOLIE op zes weken f 37½; Vliegend f 36¼. — RAAPKOEKEN per 1040 stuks f 56 a f 60. — LIJNKOEKEN per 104 stuks f 8½ a f 11.

SCHIEDAM, 8 Nov. MOUTWIJN f 13¾ per vat contant, met vrij wat handel. — JENEVER 100 pc. Amst. proef f 17½ a f 17¾ per vat contant bij partij.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.
AMSTERDAM, 1859.

	pCt.	9 Nov.	10 Nov.
Nederl. W.S.	2½	63 11/16	63 9/16
—	3	75⅞	75¾
—	4	97 5/16	97⅛
Amort. Synd.	3½		
Handelm.	4½	126¼	
O. I. Leening	4		
Aand. H. Spw.			
—— R. ——	4½		
N. B.	½		
Maats. Weld.			
Rusland,			
Obl Hope	5	103⅝	103½
Cert. 1831/33	5	85	84⅞
Dito 1840	4	80⅞	80 15/16
— Stieglitz	4	80⅞	80¾
— Nieuwe	4		
— 5e Serie	5	89 9/16	89⅝
— 1855 6e S.	5	99⅛	99 5/16
— van Ass.	6	61¾	61¾

	pCt.	9 Nov.	10 Nov.
Polen,			
Aand. fl 500			157½
Obl.	4	77 13/16	77 13/16
Spanje, Obl.	1¼	31 15/16	32 3/16
Obligatien	3	43¼	43⅜
Binnenl.	3	41½	41 13/16
Amortisabie		10¾	10¾
Bewijz. Coup.			4½
Oostenrijk,			
Oblig. Goll	5	62⅜	
—— ——	4		
—— Metal.	5	53½	53 9/16
— Rente A.	5	72¾	73⅛
— Nation.	5	57½	57½
—— ——	2½	28½	28½
Belgie, Cert.			
Rothschild	2½	51¾	51¾
Portug., Obl.	3	43½	43 7/16
Brazilien	5	99½	99½
Weener aandeelen	4		

9 Nov. De markt was heden algemeen iets flaauwer gestemd, van buitenlandsche fondsen was er alleen eenige vraag Mexicaanschen.

10 Nov. Nationale fondsen waren heden flaauwer gestemd; van buitenlandsche waren Spaansche williger; de overigen nagenoeg onveranderd.

Gedrukt bij GRATAMA *te Assen.*